

Esitys Raision kaupungin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen välisen vastaanottosopimuksen uusimisesta ja sen toimeenpanosta 2025

Kaupunginhallitus 16.12.2024 § 443
1063/05.11.00/2024

Valmistelija: maahanmuuttokoordinaattori Terhikki Mäkelä ja kaupunkikehitysjohdaja Samu Mattila, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää Raision kaupungille:

- 1) ELY-keskuksen ja Raision kaupungin välisen pakolaisten kuntaan ohjaamista ja kotoutumisen edistämistä koskevan sopimuksen uusimista niin, että sopimuksen sisältö vastaa 1.1.2025 voimaantulevan kotoutumislain sisältöä ja että Raisio muiden Turun seudun kaupunkikuntien tavoin sitoutuu lähivuosina säännölliseen, 5-10 pakolaisen vuosittaiseen vastaanottoon (liite 1).
- 2) viiden kiintiöpakolaisen (yhden perheen) vastaanottamista vuonna 2025.

Hallittu pakolaisten kuntiin ohjaaminen ja kotoutumisen edistäminen edellyttävät tiivistä yhteistyötä kuntien, hyvinvointialueen, valtion viranomaisten, vastaanottokeskusten, työnantajien, yhdistysten ja oppilaitosten kesken. ELY-keskuksen pakolaisten kuntiin ohjaamisen alueellisen strategian tavoitteena on pakolaisten vastaanoton vastuun jakaminen koko maakuntaan ja erityisesti Turun seudun kaupunkien kesken. Sen strategisena tavoitteena on lähivuosina vakiinnuttaa Raision, Kaarinan, Liedon ja Naantalın vuosittainen vastaanotto noin kymmeneen pakolaiseen ja hidastaa pakolaisten keskittymistä tietyille Turun asuinalueille.

Edellinen ELY-keskuksen ja Raision kaupungin välinen vastaanottosopimus solmittiin 4.5.2023. Raision sopimus poikkeaa muista Turun seudun kaupunkien sopimuksista, sillä Raisio ei ole tällä hetkellä sitoutunut säännölliseen pakolaisten vastaanottoon. ELY-keskus esittää, että Raisio sitoutuu lähivuosina muiden Turun ympäryskaupunkien tavoin säännölliseen, 5-10 pakolaisen vuosittaiseen vastaanottoon. Sijoitettavista pakolaisista sovitaan edelleen vuosittain erikseen.

Tilapäistä suojelua saavien kuntiin siirtyminen

Vastaanottosopimuksessa ei sovita kuntakohtaisia määriä tilapäistä suojelua saavien kuntapaikoista. Pakolaisten kuntiin ohjaamisen alueellisen strategian tavoitteena on ukrainalaisperheiden jääminen nykyisiin asuinkuntiin myös kotikunnan saamisen jälkeen. Tällä pyritään jakamaan palveluiden järjestämistä tasaisemmin eri kuntien kesken mm. asumisen ja lasten koulunkäynnin varmistamiseksi. EU:n neuvoston linjauksen mukaan tilapäistä suojelua jatketaan edelleen neljällä vuodella 5.3.2025-4.3.2026.

Pakolaisista maksettavat valtion korvaukset

Valtio maksaa kunnille laskennallista korvausta pakolaisten tarvitsemien kotoutumispalveluiden järjestämiseen. Raisiossa alkuvaiheen tuki- ja ohjauspalveluista vastaa kotoutumispalveluiden yksikkö, joka on toiminut vuoden 2023 alusta osana yritys- ja työllisyyspalveluita. Laskennallisia

korvauksia on lisäksi sisäisesti osoitettu mm. kouluihin ja varhaiskasvatukseen maahanmuuttajalasten ohjaukseen ja opetukseen.

Kuluneena vuonna Raision kaupunki sai laskennallisia korvauksia 858 296,40 euroa. Joulukuussa korvauksia maksettiin 455 henkilöstä. Tammikuussa 2024 henkilömäärä oli 264. Kasvu johtuu tilapäistä suojelua saaneiden Ukrainan pakolaisten kuntarekisteröinneistä. Raisiossa on silti edelleen noin 400 tilapäistä suojelua saanutta, jotka ovat vastaanottokeskuksen kirjoilla ja jotka voivat määräaikaisten täytyttyä hakea kotikuntaa Raisiosta. ELY-keskuksen arvion mukaan vuonna 2025 korvausten piirissä olevien pakolaisten määrä Raisiossa kasvaa noin 20 % ja uuden lain mukaisiin palveluihin kohdennetut korvaukset voivat nousta jopa 1,5 miljoonaan euroon. Näitä palveluita ovat mm. kotoutumiskoulutus, palvelutarpeenarviointi ja kotoutumissuunnitelmat, ohjaus ja neuvonta sekä yhteiskunta-orientaatio. Osana TE-palveluiden uudistusta laskennallisiin korvauksiin lisätään kotoutumiskoulutukseen ja tulkkaukseen kohdennettuja korvauksia.

Uuden kotoutumislain mukaan valtion laskennallisten korvausten korvausaika lyhenee kolmesta vuodesta kahteen vuoteen, kiintiöpakolaisten kohdalla neljästä kolmeen vuoteen. Muutos koskee vuonna 2025 ja sen jälkeen kuntaan muuttavia pakolaisia.

Uuden lain mukainen kotoutumishjelma

Kotoutumislain mukaisten korvausten maksatuksen edellytyksenä on 1.1.2025 alkaen kotoutumishjelma, sitä kuvaava asiakirja ja vastaanottosopimus ELY-keskuksen kanssa. KEHA-keskus tarkistaa tammikuussa 2025 korvausten maksatusta varten, että kunnat täyttävät edellä mainitut korvausten edellytykset. Maksatusten sujuvuuden varmistamiseksi kotoutumista kuvaavan asiakirjan tulee olla KEHA-keskuksen käytössä jo joulukuussa 2024.

Raision kaupunki on toimittanut ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti kotoutumishjelmaa kuvaavan asiakirjan ELY-keskukseen (liite 2). Asiakirja on kuvaus alkuvaiheen kotoutumista edistävästä palveluista ja se on laadittu yhteisesti Naantalien, Ruskon, Maskun ja Mynämäen kanssa. Raision tuottaa em. kunnille kotoutumista edistäviä palveluista ensi vuoden alusta lähtien. Kotoutumishjelma on eri asiakirja kuin vielä voimassa olevan lain perusteella laadittu kotouttamishjelma. Kotouttamishjelma on laaja-alainen strateginen asiakirja kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisestä. Raision kotouttamishjelma on laadittu vuosille 2022-25 ja se on hyväksytty valtuustossa 24.4.2023.

ELY-keskuksen esitys vuonna 2025 Raisioon vastaanotettavista pakolaisista

ELY-keskus esittää viiden kiintiöpakolaisen (yhden perheen) sijoittamista Raisioon vuonna 2025. Suomen pakolaiskiintiö on tällä hetkellä 500 vuodessa. Varsinais-Suomen osuus kiintiöstä on noin 30 pakolaista. ELY-keskus pyrkii jakamaan kiintiöpakolaisten vastaanoton vastuuta tasaisesti eri kunnille ja turvaamaan vastaanoton osaamisen ja jatkuvuuden mahdollisimman monessa kunnassa. ELY-keskus esittää yhden perheen sijoittamista seuraaviin kuntiin: Kaarina, Loimaa, Naantali, Parainen, Raisio, Salo ja Turku. Sijoituksesta sovitaan tarkemmin kuntien ja ELY-keskuksen neuvotteluissa.

ELY-keskus toimittaa tiedot kuntapaikkaesityksistä ja arvion eri pakolaisryhmien määristä vuonna 2025 myös Varsinais-Suomen

hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueiden kuulemiseen tässä vaiheessa riittää kunnan ilmoitus sovittujen kuntapaikkojen määrästä ja mahdollisesta tarkemmasta kohdentamisesta.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus

1) päättää hyväksyä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen esityksen uudistaa ELY-keskuksen ja Raision välinen vastaanottosopimus siten, että sopimus vastaa uuden kotoutumislain sisältöä. Tämän lisäksi kaupunginhallitus päättää sitoutua uudessa sopimuksessa säännölliseen, 5-10 pakolaisen vuosittaiseen vastaanottoon.

2) hyväksyy Varsinais-Suomen ELY-keskuksen pyynnön viiden kiintiöpakolaisen (yhden perheen) sijoittamisesta Raisioon vuonna 2025.

3) hyväksyy kotoutumishjelmaa kuvaavan asiakirjan, joka on Raision, Naantalin, Ruskon, Maskun ja Mynämäen yhteinen kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja.

Päätös Mikko Kangasoja esitti Mika Koiviston kannattamana, että kotoutumishjelmaa kuvaavaan asiakirjaan tehdään seuraava muutos: viimeisen sivun (s. 4) ensimmäisen kappaleen viimeistä lausetta jatketaan seuraavasti: ”ja mahdollisuuksien mukaan suomen kieltä.” Lisäyksen jälkeen lause kuuluisi kokonaisuudessaan: Raision kaupungin kotoutumispalveluiden henkilöstössä on eri kielten osaamista minkä lisäksi hyödynnetään tulkkipalveluita ja mahdollisuuksien mukaan suomen kieltä.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kangasojan esitys hyväksyä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen puheenjohtaja totesi, että Kangasojan ehdotus on tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Mikko Kangasoja esitti Mika Koiviston kannattamana, että päätösehdotuksen kohdat 1 ja 2 hylätään ja pakolaisia otetaan vastaan kaupunginhallituksen 6.2.2023 § 38 päätöksen mukaisesti:

Kaupunginhallitus päätti 6.2.2023 § 38 esittää Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY) sopimusta, jonka nojalla Raision kaupunki varautuu vastaanottomaan vuosittain 1-5 pakolaista kuntapaikoille (kiintiöpakolaisia ja ilman huoltajaa olevia lapsia), mutta kuitenkin niin, että

1) itsenäisesti muuttaneet ja perheen yhdistämiset lasketaan mukaan kiintiöön, ja

2) tarjottavat asunnot osoitetaan Raision Vuokra-asunnot Oy:n vapaista asunnoista.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että kaupunginjohtajan ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Kangasojan ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 5 jaa-ääntä (Jarmo Rosama, Satu Rantanen, Hannele Lehto-Laurila, Kristiina Engström, Emma Lindqvist) ja 6 ei-ääntä (Jari Salonen, Jonni Moislahti, Tanja Parkko, Mika Koivisto, Mikko Kangasoja, Jukka Rantala). Puheenjohtaja totesi, että Mikko Kangasojan ehdotus on tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Kaupunginhallitus päätti

1. hyväksyä ja esittää Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY) sopimusta, jonka nojalla Raision kaupunki varautuu vastaanottamaan vuosittain 1-5 pakolaista kuntapaikoille (kiintiöpakolaisia ja ilman huoltajaa olevia lapsia), mutta kuitenkin niin, että
 - 1) itsenäisesti muuttaneet ja perheen yhdistämiset lasketaan mukaan kiintiöön, ja
 - 2) tarjottavat asunnot osoitetaan Raision Vuokra-asunnot Oy:n vapaista asunnoista.

2. hyväksyä kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan Mikko Kangasojan esittämällä muutoksella.